

- 4) проведення комплексу робіт зі створення і реалізації механізму передачі технологій подвійного та широкого призначення, що розроблені при виконанні державних науково-технічних програм;
- 5) володіння та управління правами на об'єкти інтелектуальної власності, створенні за рахунок коштів держбюджету та їх передача на комерційних засадах;
- 6) акредитація учасників ринку технологій (організацій-посередників) на Україні та ліцензування їх діяльності;
- 7) впровадження ефективнішого захисту наукової інтелектуальної власності проти порушень у цій сфері;
- 8) створення та підтримка центрів трансферу технологій та інновацій в регіонах, комп'ютерної національної інформаційної мережі, банків даних технологій;
- 9) розробка типових форм договорів з трансферу технологій та рекомендацій щодо їх застосування.

Вище згадані заходи забезпечать ефективність державного управління, продуктивність праці у всіх сферах економіки, належний ступінь розвитку інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, зокрема українського сегменту Інтернету; забезпечать перехід економіки до моделі інноваційного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18.09.91 р. № 1560-XII.
2. Закон України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" від 14.09.2006 № 143-V.
3. Закон України "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки" від 09.01.2007 № 537-V.
4. Закон України "Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій" 09.04.2004 № 1676-IV.
5. Микитенко В.В. Вимоги до впровадження новітніх технологій і високотехнологічної продукції // Проблеми науки. -2006. - №1. – С. 30-38.
6. Мірошник І.М. Моделі стратегічного планування інноваційного розвитку високотехнологічного виробництва// Економіка і прогнозування.2004.- №4.С94-108.
7. Олейніков О.О. Сучасні тенденції світового ринку високотехнологічної продукції та місце України на ньому//Проблеми науки.-2006.-№1.-С.30-38.
8. Сіденко В.Р. Проблеми включення України в глобальні мережі торгівлі високотехнологічними товарами і послугами// Актуальні проблеми міжнародних відносин.-2005.-№52,Ч.1-С.8-12.
9. Толстая Н.М. Перспективи обміну високотехнологічною продукцією між Україною та Європейським Союзом// Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. Міжнародні відносини.-2005.-№31-32.- С.53-56.
10. www.ukrstat.gov.ua

Мусієнко С.В.,

аспірантка кафедри міжнародної торгівлі
Київського національного економічного
університету ім. Вадима Гетьмана

ОБҐРУНТУВАННЯ СУЧАСНИХ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ УКРАЇНИ

Актуальність теми. Починаючи з другої половини ХХ століття спостерігаються процеси поглиблення міжнародних економічних відносин між країнами, групами країн та наддержавними утвореннями, посилюється міжнародний поділ праці, інтернаціоналізація господарського життя, збільшується відкритість національних економік, розвиваються та набувають більшої ваги саме міжнародні зв'язки. Однією з основних тенденцій сучасного розвитку міжнародних економічних відносин стало значне зростання масштабів, напрямків та форм здійснення міжнародних торговельних операцій [3].

В сучасних умовах глобалізація стала важливим реальним чинником розвитку світової економіки, що суттєво впливає на економіку та політику кожної країни. В умовах глобалізації усе більшого значення набуває торговельна взаємодія країн-членів СОТ – об'єднання, в межах якого відбувається формування правил та умов торгівлі в глобальному світі. Набуття членства у СОТ створює значні додаткові можливості для України у торговельній сфері, передусім в частині регіональної та галузевої диверсифікації зовнішньоторговельних зв'язків для комплексної реалізації свого експортного потенціалу та зниження залежності від кон'юнктури на традиційних зовнішніх ринках (країни ЄС та СНД). В цих умовах набуває суттєвого значення поглиблене дослідження питань, пов'язаних із формуванням векторів взаємодії України із країнами світу.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблемам формування зовнішньоторговельної політики України присвячено роботи таких провідних вітчизняних фахівців як Афанасьєв М.В., Білорус О.Г., Бураковський І., Воронова Є.М., Кредісов А.І., Макогон Ю., Пахомов Ю., Пилипенко С.О., Рогач О.І., Філіпенко А.С., Шуста Т. М. та ін. В роботах вказаних авторів досліджуються питання формування базових передумов залучення України до системи світо господарських зв'язків, аналізуються наявні та потенційні конкурентні переваги України на світових ринках, досліджується динаміка та структура зовнішньої торгівлі України, аналізуються проблеми та перешкоди на шляху розвитку зовнішньоторговельних зв'язків України.

Виявлення невирішених проблем. Аналіз зазначених досліджень і публікацій засвідчив, що недостатньо опрацьованими залишаються питання розробки та вибору зовнішньоторговельних пріоритетів України, які повинні створити фундамент ефективної зовнішньоторговельної політики.

Формування цілей статті. Основна мета дослідження полягає у визначенні стратегічних зовнішньоторговельних пріоритетів України, як основи формування зовнішньоторговельної політики глобальному середовищі.

Основний зміст статті. Результати досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців засвідчують, що позиція, яку займає держава в світі – важлива характеристика країни, що відображає комплексне вираження її міжнародного економічного рейтингу. Необхідність активного інтегрування України в світове товариство визначає особливу важливість формування її зовнішньоекономічних зв'язків із країнами світу, серед яких одне із провідних місць належить зовнішньоторговельним зв'язкам. Україна володіє значним експортним потенціалом, що зосереджений здебільшого у добувних і обробних галузях промисловості та в агропромисловому й енергетичному комплексах країни, однак використовується досі недостатньо і неефективно. Існуючі у зовнішній торгівлі України несприятливі тенденції (перш за все посилення сировинного перекосу в структурі експорту) не залишають сумнівів у тому, що необхідною умовою інтенсифікації зовнішньоторговельної діяльності на сучасному етапі стає, перш за все, підвищення ефективності використання вітчизняного експортного потенціалу. Значення експорту як основного джерела валюти і фактору стимулювання вітчизняного виробництва особливо зростає в умовах зменшення внутрішнього платоспроможного попиту на продукцію українських товаровиробників (приблизно 39% ВВП України реалізується на зовнішніх ринках) [2].

Дослідження динаміки зовнішньої торгівлі України товарами протягом 2001-2008 роках (рис.1) дозволяють поділити цей період на 2 етапи.

Перший етап у зовнішній торгівлі товарами припадає на період 2001-2004 років. Протягом даного періоду в цілому мали місце позитивні тенденції у товарній торгівлі, експорт товарів перевищував їх імпорт, і Україна мала у торгівлі товарами позитивне торговельне сальдо, максимальна величина якого склала у 2004 році - + 3,68 млрд. дол. США.

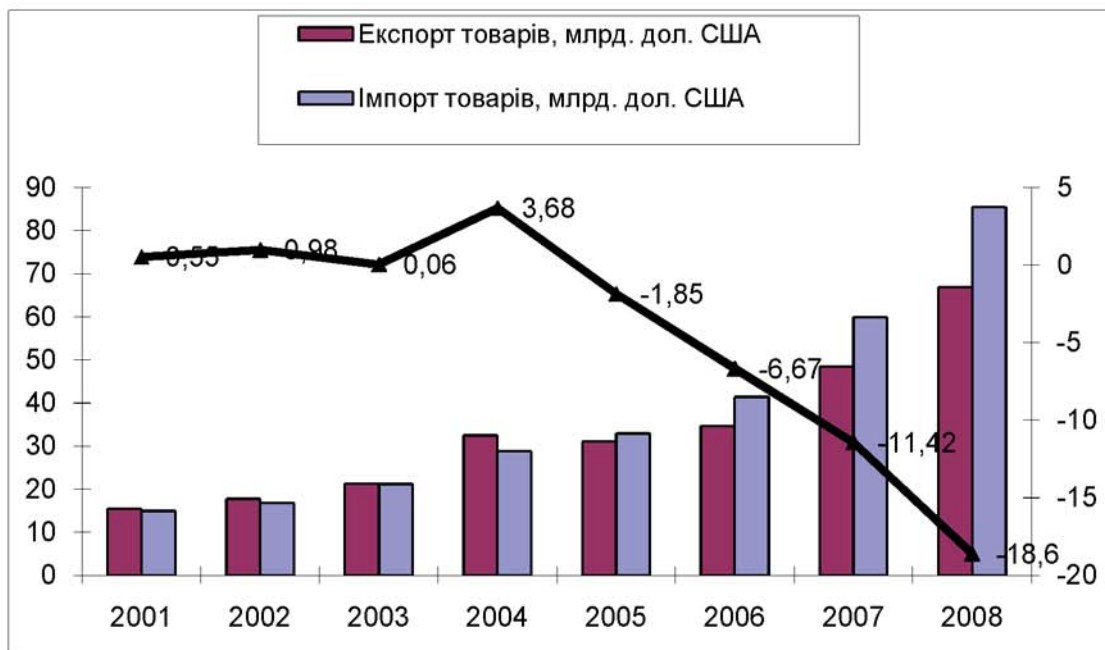

Рис 1. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами України у 2001-2008 роках, млрд. дол. (побудовано автором за даними Держкомстату [4])

Початок другого етапу розвитку товарної торгівлі України припадає на 2005 рік, протягом якого спостерігались несприятливі тенденції перевищення імпорту товарів над експортом, в результаті чого Україна постійно мала негативне сальдо у торгівлі товарами. У 2008 році величина негативного сальдо торгівлі товарами досягла максимального значення і склала -18,6 млрд. дол. США., при цьому експорт товарів становив 66,95 млрд. дол. США, а імпорт - 85,5 млрд. дол. США.

В першому кварталі 2009 року спостерігалась екстраполяція несприятливих тенденцій останніх років: так, за січень – березень 2009 року експорт товарів склав 8,33 млрд. дол. США (60,4% від рівня 1-го кварталу 2008 року), імпорт товарів - 9,77 млрд. дол. США (51,9% від рівня 1-го кварталу 2008 року), а від’ємне сальдо зовнішньої торгівлі товарами за 1-й квартал 2009 року склало 1,44 млрд. дол. США [4]. У січні 2010р. експорт товарів становив 3011,8 млн.дол. США, імпорт – 3326 млн.дол. Порівняно з січнем 2009р. експорт збільшився на 23,6%, імпорт – на 63%. Негативне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 314,2 млн.дол. (за січень 2009р. позитивне – 396,2 млн.дол.) [9]. Таким чином, аналіз динамки зовнішньої торгівлі товарами протягом останніх років засвідчує поглиблення несприятливих тенденцій у зовнішньоторговельній сфері в Україні, що у свою чергу обумовлює необхідність підвищення ефективності зовнішньоторговельної політики.

Дослідження географічної структури експорту України у 2001-2008 роках показало наступне (табл. 1):

Таблиця 1

Географічна структура експорту товарів із України за 2001-2008 роки, % *

Регіони	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
---------	------	------	------	------	------	------	------	------

Експорт, в т.ч.	100	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Країни СНД	24,10	24,4	26,2	26,2	31,3	33,0	37,8	35,6
Країни Європи	35,70	36,3	39,7	36,0	31,8	32,9	30,0	29,5
В т.ч. ЄС	31,6	33,4	35,7	31	28,2	27,8	25,4	27,1
Країни Азії	28,90	28,2	23,4	24,6	24,5	21,2	21,0	22,7
Країни Африки	5,70	5,9	5,4	5,4	7,0	6,2	5,7	5,8
Країни Америки	5,60	5,2	5,3	7,8	5,3	6,6	5,5	6,2
Австралія і Океанія	0,02	0,02	0,02	0,04	0,04	0,05	0,03	0,10
Антарктида	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
Інші	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00

* (розраховано автором за даними Держкомстату [4])

- трансформацію регіональної структури українського експорту: так, якщо в 2001 році сукупна частка регіону СНД та Єврорегіону у експорті товарів із України становила 59,8%, то вже в 2008 році вона склала 65,0%. Таким чином, можна констатувати посилення залежності українського експорту від стану ринкової кон'юнктури у цих двох регіонах;

- різновекторні тенденції у структурі українського експорту: так, протягом 2001-2008 років частка країн СНД у експорті стабільно зростала із 24,1% у 2001 році до 35,6% у 2008 році. У той же час зростання частки експорту до країн Європи відбувалося лише протягом 2001-2003 років, а з 2004 року спостерігалось скорочення цього показника – із 39,7% у 2003 році до 29,5% у 2008 році, у т.ч. скорочувалась і частка ЄС – із 35,7% у 2003 році до 27,1% у 2008 році.

Таким чином, Україна поступово втрачає свої експортні ринки в Європі. Її роль в економіці ЄС залишається незначною, оскільки в експорті ЄС частка України становить лише 0,33 %, а в імпорті — 0,20 % [1]. У той же час Україна має певні перспективи на ринку країн ЄС, завдяки існуванню низки значимих конкурентних переваг, а саме: вона має високий експортний та науково-технологічний потенціал (який створює можливості для виробництва та експорту високотехнологічних товарів), вигідне географічне положення (що дає Україні додаткові конкурентні переваги передусім перед виробниками із країн Америки та Азії) та порівняно низькі виробничі витрати (що забезпечує перевагу перед європейськими виробниками) [8]. Проте, експерти виділяють 3 групи причин, що стримують динамічний розвиток зовнішньої торгівлі України з країнами ЄС, а саме:

- загально рамкові умови (квотування поставок продукції із України, антидемпінгові розслідування);

- внутрішні чинники (слабкість механізмів державної підтримки експорту, організаційна та структурна слабкість українських виробників продукції, низька конкурентоспроможність продукції);

- зовнішні чинники (недостатній рівень гармонізації європейських та українських стандартів, слабка інформаційна підтримка експортерів, низький рівень розвитку інфраструктури зовнішньоекономічних представництв) [1].

Одним з пріоритетних напрямів у зовнішньоторговельній діяльності України є співробітництво з країнами СНД, що обумовлено історичними зв'язками, взаємопов'язаністю економік, подібністю економічних проблем. Проте останнім часом спостерігаються несприятливі тенденції у розвитку зовнішньоторговельних зв'язків України і з країнами регіону СНД. Зокрема, як відзначають експерти, умови проникнення українських товарів на ринок СНД постійно погіршуються — як внаслідок застосування приймаючими країнами протекціоністських заходів, так і внаслідок низької конкурентоспроможності виробів українських підприємств порівняно з високотехнологічними товарами західних фірм або дешевшими товарами з Китаю та країн Південної Азії [6]. Як наслідок, Україна поступово втрачає цей традиційний ринок збуту товарів, лібералізація якого широко відкрила його досвідченим у конкурентній боротьбі транснаціональним корпораціям та іншим крупним компаніям.

Торговельні відносини України з країнами СНД мають складний та суперечливий характер, українські експортери на даний момент не змогли забезпечити собі стабільне місце на ринку СНД, у більшості випадків ефективність зв'язків із закордонними партнерами є низькою, товарна структура зовнішньої торгівлі України з регіоном СНД залишається низькотехнологічною, представленою переважно сировинними галузями та галузями, що виробляють продукцію низького ступеню переробки із достатньо відсталими технологіями. Проте, відсутність стійких позицій України в інших регіонах світу обумовлює необхідність збереження пріоритетності регіону СНД як основного напрямку зовнішньоекономічної політики України [6]. Із метою покращення позицій України на ринках країн СНД необхідно повною мірою використовувати можливості створення з партнерами по СНД спільних підприємств, фінансово-промислових груп, розгортання коопераційних зв'язків тощо, що сприятиме покращенню доступу українських товарів до даного регіонального ринку.

В сучасних умовах досить гостро постає питання регіональної диверсифікації зовнішньої торгівлі України, яка може бути реалізована за рахунок поглиблення співпраці із країнами Азії, передусім із Китаєм - найбільшим торговельним партнером України в даному регіоні. По-перше, регіональна диверсифікація забезпечить зменшення залежності українського експорту від регіонів ЄС та СНД, що зробить економіку країни більш стійкою до негативних коливань ринкової кон'юнктури у вказаних регіонах. По-друге, китайська економіка протягом останніх років демонструє одні із найвищих темпів розвитку. Китай зміцнює свої позиції у світовій економіці, а його внутрішній ринок має високу потенційну місткість, що у сукупності робить цю країну високо привабливою для українських експортерів. По-третє, в умовах

глобальної економічної кризи економіка Китаю зберігає високі темпи зростання (за прогнозами Світового Банку, зростання ВВП Китаю становитиме 7,2% у 2009 році [11]), що створить умови для високого внутрішнього попиту, у т.ч. і попиту на товари українського експорту.

Що стосується традиційних зовнішньоторговельних партнерів України, то протягом найближчого періоду в них очікується падіння ВВП (зокрема, за оцінками Єврокомісії ВВП країн Євросони скоротиться у 2009 році на 4% [3]; за оцінками МВФ ВВП країн СНД скоротиться у 2009 році на 0,4% [7]), що у свою чергу скоротить попит на експортну продукцію і обмежить можливості України щодо ефективної реалізації свого експортного потенціалу.

Дослідження географічної структури українського експорту свідчать про поступове зростання ролі Китаю як важливого торговельного партнера України. Особливо це стало відчутним в умовах світової фінансово-економічної кризи та скорочення попиту на українську продукцію на традиційних експортних ринках. Протягом кількох останніх років Китай за обсягом двосторонньої торгівлі входить до десятки провідних зовнішньоторговельних партнерів України [5], при цьому є підстави розраховувати на те, що у разі вірного вибору пріоритетів і вжиття низки відповідних заходів з боку української сторони Китай і у довгостроковій перспективі залишатиметься важливим зовнішньоекономічним партнером України. Частка Китаю в загальному обсязі експорту товарів із України постійно зростає (табл. 2). Так, в 2007 році Китай займав лише 17-те місце у структурі українського експорту (його частка становила 1,3%). Протягом 2008 року відбулося певне посилення позиції Китаю в українському експорті (його частка збільшилась до 1,5%). Проте за першу половину 2009 року відбулося стрімке зростання обсягів експорту із України до Китаю, в результаті чого Китай став третім за часткою українського експорту, яка зросла у тричі у порівнянні з 2008 роком і склала 4,6%.

Таким чином, в умовах поступової втрати позицій українських товарів на традиційних експортних ринках саме ринок Китаю забезпечив регіональну диверсифікацію зовнішньої торгівлі України та став потужним засобом підтримки вітчизняного експорту.

Таблиця 2

Основні зовнішньоторговельні партнери України у 2007-2009 роках *

№ п/п	2007 рік		2008 рік		Січень – липень 2009 року	
	Країна - партнер	Питома вага в експорті, %	Країна - партнер	Питома вага в експорті, %	Країна - партнер	Питома вага в експорті, %
1	Російська Федерація	25,7%	Російська Федерація	23,5%	Російська Федерація	20,1%

2	Туреччина	7,4%	Туреччина	6,9%	Туреччина	5,5%
3	Італія	5,4%	Італія	4,3%	Китай	4,6%
4	Німеччина	3,3%	Польща	3,5%	Казахстан	4,4%
5	Польща	3,3%	Білорусь	3,1%	Білорусь	3,2%
6	Білорусь	3,2%	Сполучені Штати Америки	2,9%	Італія	3,1%
7	Казахстан	2,9%	Німеччина	2,7%	Індія	3,1%
8	Угорщина	2,5%	Казахстан	2,7%	Німеччина	3,0%
9	Сполучені Штати Америки	2,1%	Єгипет	2,3%	Польща	2,8%
10	Молдова	1,9%	Угорщина	2,0%	Єгипет	2,8%
11	Єгипет	1,8%	Молдова	1,8%	Сирійська Арабська Республіка	2,0%
12	Сирійська Арабська Республіка	1,7%	Нідерланди	1,7%	Угорщина	1,9%
13	Нідерланди	1,6%	Болгарія	1,7%	Іран, Ісламська Республіка	1,8%
14	Індія	1,5%	Китай	1,5%	Ліван	1,8%
15	Словаччина	1,3%	Індія	1,5%	Молдова	1,8%
16	Азербайджан	1,3%	Йорданія	1,5%	Іспанія	1,7%
17	Китай	1,3%	Саудівська Аравія	1,4%	Азербайджан	1,5%
18	Узбекистан	1,2%	Азербайджан	1,4%	Словаччина	1,3%
19	Австрія	1,2%	Словаччина	1,4%	Нідерланди	1,3%
20	Сербія	1,1%	Об'єднані Арабські Емірати	1,3%	Швейцарія	1,2%

* (розраховано автором за даними Держкомстату [4])

Основними товарними позиціями українського експорту до Китаю в 2008 році були: продукція чорної металургії, хімічної промисловості, мінеральні продукти, машинобудування, а також деревина та вироби з неї, у т.ч. паперова маса [5] (рис.2)

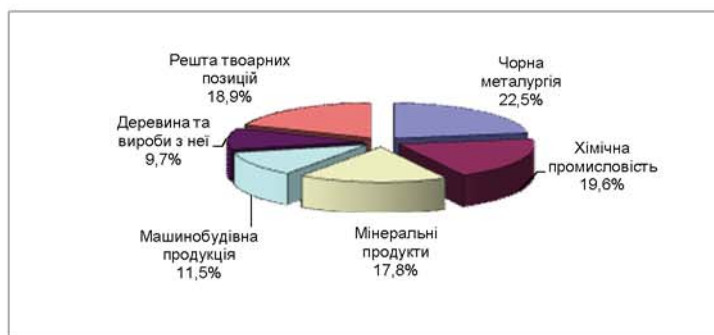

Рис 2. Товарна структура українського експорту до Китаю у 2008 році, %
(побудовано автором за даними [5])

Торговельно-економічні відносини між Україною та Китаєм у XXI столітті значно активізувалися, продемонструвавши надзвичайно високі темпи нарощування обсягів товарообігу між країнами. Завдяки зростанню обсягів двосторонньої торгівлі, Україна утримала свої позиції в системі зовнішньоекономічних пріоритетів Китаю у якості одного з найважливіших партнерів серед країн Східної Європи - серед країн СНД Україна посідає 3 місце за обсягом двосторонньої торгівлі з Китаєм.

На рис.3 представлено динаміку обсягів експорту української продукції на китайський ринок за період 1997-2008 років.

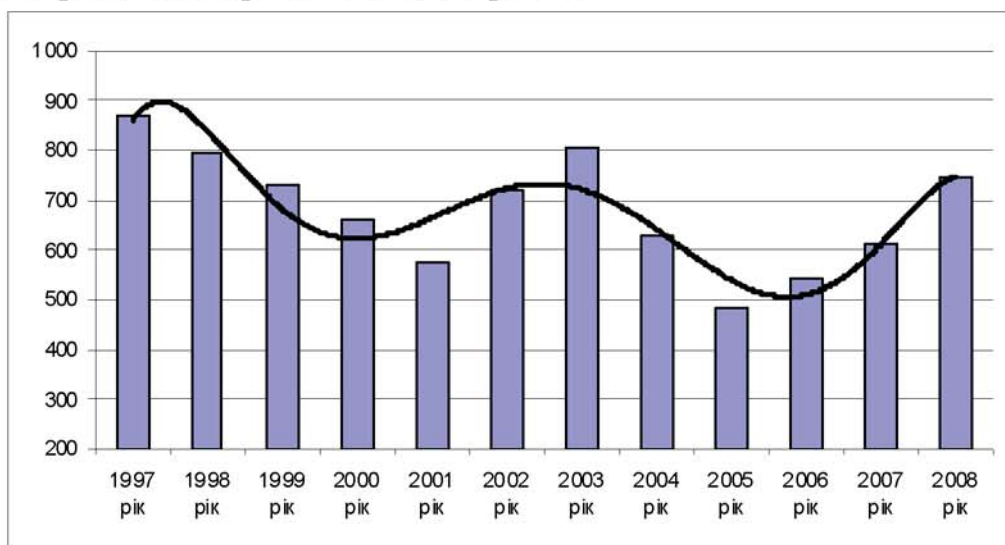

Рис 3. Динаміка обсягів експорту української продукції до Китаю за 1997-2008 рр., млн. дол. США (побудовано автором за даними [5])

Експортні відносини України із Китаєм протягом останніх 16 років пройшли три етапи: перший етап (із 1992 по 1997 роки) – етап встановлення партнерських відносин та активне нарощування обсягів експорту української продукції до Китаю. В цей період Китай вийшов на третє місце в загальному обсязі експорту українських товарів, після Росії та Німеччини;

- другий етап (1998-2001 роки) – етап значного скорочення експортних операцій. Протягом даного періоду обсяги експорту української продукції до

Китаю знизилась до 574,4 млн. дол. США. Серед основних причин передусім варто назвати політику КНР щодо захисту внутрішнього ринку (заборона імпорту окремих позицій, квоти, митні тарифи) та стимулювання розвитку власної конкурентоспроможної промисловості, що природно замістило частину імпорту, у т.ч. і українського походження, на внутрішньому ринку Китаю;

- третій етап (з 2001 року по 2009 рік) – етап активізації зовнішньоторговельних взаємозв'язків України з Китаєм. Так, протягом вказаного періоду обсяги експорту продукції із України до Китаю зросли із 578 млн. дол. США до 734 млн. дол. США, а за перший квартал 2009 року експорт із України до Китаю склав 378,6 млн. дол. США, що у 3,2 рази більше ніж за відповідний період 2008 року [4].

На даний момент спостерігається активізація взаємовідносин на новій основі – поглиблення співробітництва у сфері високотехнологічних та наукоємних галузей. Зокрема, контакти з Китаєм у галузі авіаційних та аерокосмічних технологій пов'язані перш за все з авіабудуванням (контракти з АНТК ім. Антонова), ракетобудуванням (контракти з Дніпропетровським КБ "Південне"), співпраці у космосі тощо. Одним із головних напрямів співробітництва буде вдосконалення техніки для виведення супутників, створення платформ мікросупутників і просування проекту космічного повітряного старту. Крім того, Україна підключилася до китайської програми створення літака для регіональних перевезень – ARJ-21, що має стати основним на регіональних авіалініях у ХХІ столітті [5]. Отже, на сьогоднішній день торговельні відносини між Україною і КНР проходять складний етап структурної трансформації від торгівлі українськими товарами низького ступеню обробки і китайськими товарами широкого споживання переважно низької якості до торгівлі високотехнологічною, наукоємною і високоякісною продукцією.

Виходячи з вищезазначеного, на думку автора можна сформувати 3 групи стратегічних зовнішньоторговельних пріоритетів України в сучасних умовах (табл. 3).

Таблиця 3

Стратегічні зовнішньоторговельні пріоритети України

№ п/п	Регіон	Стратегічний пріоритет	Заходи по реалізації
1	Країни СНД	Відновлення провідних позицій в регіоні, зростання рівня технологічності поставок продукції, технологічне лідерство	Україна повинна суттєво зміцнити свої позиції на традиційних ринках збуту в регіоні СНД, які поступово втрачаються. Основні зусилля повинні бути спрямовані на поглиблення співпраці із закордонними партнерами шляхом переходу від найбільш простих форм зовнішніх зв'язків у вигляді експорту до більш складних форм міжнародного бізнесу у вигляді створення СП, підприємств зі 100% ПІІ за кордоном, участі у спільних науково-технічних проектах, стратегічних

			альянсах, та на останньому рівні - перехід до створення потужних ТНК та ТФПГ із партнерами з регіону СНД
2	Країни ЄС	Поступове нарощування експортних поставок до регіону, заволодіння стабільною нішею, розширення поставок технологічної продукції	Україні потрібно розширити свою присутність в регіоні ЄС. Основні зусилля повинні бути спрямовані на подолання адміністративних перешкод на шляху доступу до ринків ЄС, гармонізацію національних та європейських стандартів, створення закордонних торговельних представництв України в країнах ЄС, реалізацію спільних проектів із європейськими компаніями із метою трансферту виробничих технологій до України та реекспорту готової технологічної продукції до країн ЄС
3	Країни Азії	Регіональна диверсифікація традиційних ринків збуту, розширення зовнішньоторговельного партнерства	Даний регіон має стратегічно важливе значення для України із позицій регіональної диверсифікації зовнішньоторговельних зв'язків та підвищення стійкості до коливань ринкової кон'юнктури, що особливо актуально в умовах світової економічної кризи. Основні зусилля повинні бути спрямовані на пошук нових торговельних партнерів (участь у виставках, спільних наукових проектах) та захоплення нових перспективних ніш у таких сферах економіки як електроніка, електротехніка, приладобудування, авіаційна промисловість, фармацевтика. Найбільш важливими партнерами для України у Азійському регіоні може бути Китай

Висновки. Головними негативними тенденціями розвитку зовнішньої торгівлі України є низькотехнологічна структура українського експорту, його недостатня регіональна диверсифікація, надмірна концентрація в межах двох макрорегіонів (Єврозона та СНД), слабкі позиції українських експортерів на ринках країн ЄС та поступове погіршення конкурентних позицій в регіоні СНД. Визначено три стратегічні групи зовнішньоторговельних пріоритетів, найбільш актуальних для України на даний момент:

–відновлення домінуючих позицій на ринках країн СНД, що може бути досягнуто за рахунок реалізації інтеграційних та коопераційних стратегій українських компаній у сфері науки, техніки та виробництва;

–захоплення нішевих позицій на ринках країн ЄС, шляхом адміністративної, організаційної та інформаційної підтримки компаній - експортерів;

–регіональна диверсифікація зовнішньоторговельних зв'язків за рахунок налагодження співробітництва із компаніями країн Азії у високотехнологічних

сферах, в яких Україна володіє науково-дослідним та кадровим потенціалом, а саме - електроніка, електротехніка, приладобудування, авіаційна промисловість та фармацевтика.

ДЖЕРЕЛА

1. Гладій І. Й. Трансформація механізмів розвитку економічного простору ЄС // Економічний простір. — Донецьк, 2009. — №1. — С. 15–24.
2. Грушко О. О. Зовнішня торгівля та її вплив на економіку України // Науковий вісник. — Чернівці, 2008. — Вип. 1, ч. 2 (10): Економічні науки. — С.239–247
3. Еврокомиссия понизила прогноз ВВП еврозоны на 2009 год [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.belta.by/ru/news/cis_balt?id=365497
4. Зовнішня торгівля України в 2008 році: [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
5. Кун А.Ю. Внешнеэкономическая деятельность: Украина-Китай: [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.bufes.iatp.org.ua
6. Макогон Ю., Черниченко Г., Смірнов О. Зовнішні економічні зв'язки України та Росії: інвестиційно-екологічний аспект // Економіка України, №4. — 2008. — С. 78 – 83.
7. МВФ снизил прогноз ВВП стран СНГ: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://news.finance.ua/ru>
8. Пугач Н. Ю. Зовнішня торгівля: проблеми її розвитку // Управління розвитком. — Харків, 2008. — № 4. — С. 15–16.
9. Соціально-економічне становище України за січень–лютий 2010 року: [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/druk/soc_ek/publ_u.html
10. Euro area GDP down by 2.5% and EU27 GDP down by 2.4%: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
11. Quarterly Update: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://siteresources.worldbank.org/INTCHINA/Resources>

Новикова М.В., к.е.н., доцент
Сушло Т.В., студентка
Національний авіаційний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ “ЕКОНОМІЧНИХ БУЛЬБАШОК”: У КРИЗОВИХ УМОВАХ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Актуальність проблеми та її зв'язок з важливими науково-практичними завданнями: В сучасних умовах кризової ситуації розгляд теми “економічної бульбашки” є актуальною, як приклад розглянуто ринок золота, який